

مطالعه تطبیقی ارزش‌های تربیت فرزند در آسیای میانه، خاورمیانه و شمال آفریقا*

A Comparative Study of Child Rearing Values in Central Asia, the Middle East and North Africa

A. Madanipour, M. A. ✉

Z. Rostami

M. Madandar

علی معدنی پور ✉

دانشجوی دکترای جامعه‌شناسی دانشگاه شهید بهشتی

زهرا رستمی

دانشجوی کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی دانشگاه الزهرا (س)

مژگان معدن‌دار

کارشناس علوم اجتماعی دانشگاه تهران

دریافت مقاله: ۸۷/۱۱/۲۶

دریافت نسخه اصلاح شده: ۸۹/۸/۶

پذیرش مقاله: ۸۹/۱۰/۲۸

Abstract

In the contemporary world, the phenomenon of globalization has been leading to more similarities in many aspects of social life at different levels. But there are many differences among countries yet. The present research concentrates on the child rearing values. Nine characteristics of importance in the process of socialization have been studied.

چکیده:

در جهان امروز با وجود شباهت‌های زیادی که در نتیجه پدیده جهانی شدن در ابعاد و سطوح مختلف زندگی اجتماعی روی داده، هنوز شاهد تفاوت‌های قابل توجهی در ابعاد و سطوح مختلف زندگی اجتماعی هستیم. مسئله اصلی این پژوهش ارزش‌های تربیت فرزند است که با توجه به تئوری‌های مختلف، ۹ ویژگی مهم از سوی والدین در جریان جامعه‌پذیری کودکان مطرح نظر قرار گرفته است.

* این پژوهش با حمایت پژوهشکده خانواده دانشگاه شهید بهشتی به انجام رسیده است.

✉ نویسنده مسئول: تهران، دانشگاه شهید بهشتی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، گروه جامعه‌شناسی

تلفن: ۰۲۱-۲۹۹۰۲۴۶۰ دورنما: ۰۲۱-۲۲۴۳۱۷۰۹

پست الکترونیکی: a.madanipour@gmail.com

✉ Corresponding Author: Department of Sociology, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran

Tel: +9821-29902460

Fax: +9821-22431709

Email: a.madanipour@gmail.com

The main question is 'what are the important child rearing values?' Then similarities and differences among the targeted countries are discussed. The research method is second analysis. Data are from the fourth wave of the world value survey. The sample consists of 14 countries from Central Asia, the Middle East and North Africa whose data were available. Findings show that the child rearing values in Central Asia is different from those of the Middle East and North Africa. In addition, there are significant differences in the importance of all the values amongst the countries under study.

Keywords: child rearing values, family, socialization, comparative study, Central Asia, Middle East, North Africa.

هدف اصلی پژوهش پاسخ به این سؤال است که مهم‌ترین ارزش‌هایی که در کشورهای مورد بررسی در خصوص تربیت فرزندان وجود دارند چه هستند؟ آن‌گاه در مورد شباهت‌ها و تفاوت‌هایی که بین هر کدام از کشورها وجود دارند، بحث می‌شود. روش تحقیق به صورت تحلیل ثانویه می‌باشد. داده‌ها از پیمایش جهانی ارزش‌ها (WVS) و از موج چهارم آن به دست آمده است. نمونه تحقیق شامل ۱۴ کشور از مناطق آسیای میانه، خاورمیانه و شمال آفریقا که داده‌های آن‌ها موجود بود، می‌باشند. نتایج نشان می‌دهند که با وجود برخی اشتراکات، الگوی ارزشی در خصوص تربیت فرزند در آسیای میانه با الگویی که در خاورمیانه و شمال آفریقا وجود دارد کمی متفاوت است. به علاوه یافته‌ها نشان می‌دهند که بین کشورهای مورد بررسی در خصوص اهمیت هر کدام از ارزش‌ها تفاوت معناداری وجود دارد.

کلیدواژه‌ها: ارزش‌های تربیت فرزند، خانواده، جامعه‌پذیری، مطالعه تطبیقی، آسیای میانه، خاورمیانه و شمال آفریقا

نقش الگوهای ارتباطی خانواده در همدلی و خویش‌تنداری فرزندان

The Effect of Family Communication Patterns on Children's Empathy and Self-Control

M. Rahimi, M.A.

مه‌دی رحیمی

دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی دانشگاه شیراز

F. Yousefi, Ph.D. ✉

دکتر فریده یوسفی ✉

دکتری تخصصی روان‌شناسی تربیتی دانشگاه شیراز

دریافت مقاله: ۸۸/۶/۲۳

دریافت نسخه اصلاح شده: ۸۸/۱۰/۱۲

پذیرش مقاله: ۸۹/۱۱/۱۷

Abstract

The aim of the present research is to examine the relationship between patterns of communication (in the form of conversation) and conformity on the one hand and the empathy and self-control of children on the other. The sample comprises 348 students of third, fourth and fifth grades of primary schools. Empathy scale (Eisenberg, et al., 1991), family communication patterns instrument (Fitzpatrick & Ritchie, 1994) and self-control rating scale (Kendall & Wi-lcox, 1979) were administered.

چکیده:

هدف پژوهش حاضر بررسی نقش پیش‌بینی‌کنندگی ابعاد گفت‌ووشنود و هم‌نوایی الگوهای ارتباطی خانواده بر همدلی و خویش‌تنداری فرزندان به عنوان شاخص‌های هوش هیجانی می‌باشد. گروه نمونه پژوهش را ۳۴۸ دانش‌آموز دختر و پسر پایه‌های سوم تا پنجم ابتدایی تشکیل می‌دهند. مقیاس همدلی (ایزنبرگ و همکاران، ۱۹۹۱)، نسخه ب ابزار الگوهای ارتباطی خانواده (فیتزپاتریک و ریچی، ۱۹۹۴) و مقیاس خویش‌تنداری (کندال و ویلکاکس، ۱۹۷۹) مورد استفاده قرار گرفتند.

✉Corresponding Author: Dept. of Educational Psychology, College of Education and Psychology, Shiraz University, Shiraz
Tel: +980711-6278687
Email: yousefi@shirazu.ac.ir

✉ نویسنده مسئول: شیراز، پردیس ارم، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، بخش روان‌شناسی تربیتی
تلفن: ۰۷۱۱-۶۲۷۸۶۸۷
پست الکترونیکی: yousefi@shirazu.ac.ir

These scales were completed by the children, their mothers and teachers, respectively. Factor analysis, itemtotal correlation and Cronbach alpha coefficient reported acceptable validity and reliability of the measures. Results show that conversation was a positive and conformity was a negative predictor of empathy and self-control. Girls and 4th and 5th grades students had significantly higher mean scores on empathy scale than boys and 3rd grade students, respectively.

KeyWords: conversation, conformity, empathy, self control.

این مقیاس‌ها به ترتیب توسط کودک، مادر و آموزگار تکمیل شدند. نتایج تحلیل عاملی، همبستگی گویه با نمره کل و آلفای کرونباخ، روایی و پایایی مطلوبی برای مقیاس‌های مذکور گزارش کرده‌اند. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهند که گفت‌و شنود خانواده پیش‌بینی‌کننده مثبت و هم‌نوایی، پیش‌بینی‌کننده منفی هر دو بعد همدلی و خویش‌تنداری می‌باشند. در مقیاس همدلی، دختران نسبت به پسران و پایه‌های چهارم و پنجم نسبت به پایه سوم نمرات بالاتری داشتند. در حالی که در مقیاس خویش‌تنداری جنسیت و پایه کلاسی نقش معناداری نداشتند.

کلیدواژه‌ها: گفت‌و شنود، هم‌نوایی، همدلی، خویش‌تنداری.

بررسی نقش خانواده در ارتباطات با جنس مخالف قبل از ازدواج در دختران دانشجوی تهران

The Role of Family in Premarital Heterosexual Relationships among Female University Students in Tehran

F. Khalajabadi Farahani, Ph.D. ✉

دکتر فریده خلیج آبادی فراهانی ✉

استادیار گروه جمعیت، بهداشت و تنظیم خانواده، مرکز مطالعات و پژوهش‌های جمعیتی آسیا و اقیانوسیه، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

A. H. Mehvar, Ph.D.

دکتر امیر هوشنگ مهریار

استاد، مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی

دریافت مقاله: ۸۸/۱۲/۱۶

دریافت نسخه اصلاح شده: ۸۹/۷/۱۱

پذیرش مقاله: ۸۹/۱۰/۲۲

Abstract

The aim of this paper is to identify family predictor factors for premarital heterosexual friendship and sexual intercourse among female university students in Tehran. 1743 female students were enrolled in the study from four multidisciplinary universities in Tehran using two stage random cluster sampling and anonymous self-administered questionnaires. To determine predictor factors, bivariate and multivariate analyses were employed.

چکیده:

هدف از انجام این پژوهش شناخت عوامل خانوادگی پیش‌بینی‌کننده روابط با جنس مخالف قبل از ازدواج در بین دختران دانشجوی دانشگاه‌های شهر تهران است. تعداد ۱۷۴۳ دختر از چهار دانشگاه بزرگ در تهران با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای طبقه‌ای دو مرحله‌ای و پرسشنامه بی‌نام محقق ساخته و به روش خود ایفایی وارد مطالعه شدند. به منظور تعیین عوامل پیش‌بینی‌کننده ارتباطات دوستی و پیشرفته قبل از ازدواج در سطوح خانوادگی تحلیل آماری دو متغیره و چندمتغیره انجام شد.

✉Corresponding Author: Population Studies and Research Centre in Asia and the Pacific, No. 4, 2nd Behestan st., Pasdaran Ave., Tehran, Iran.
Tel: +9821-22769720
Email: faridehfarahani@yahoo.com

✉نویسنده مسئول: تهران، پاسداران، بهستان دوم پلاک ۴
تلفن: ۰۲۱-۲۲۷۶۹۷۲۰
پست الکترونیکی: faridehfarahani@yahoo.com

Almost more than half of unmarried females reported premarital friendship with the opposite sex, less than one - fifth reported any type of sex and one-tenth reported intercourse. Multivariate analysis showed that strict parental control during adolescence, parents' liberal attitude, and low respect for parents' views are important predictors of premarital heterosexual friendship. Moreover, strict parental control, poor family atmosphere, liberal parental attitudes, low respect for parents views are significant predictors of premarital sexual intercourse. The importance of having a good family atmosphere, communication about parental views and their expectations and a balanced control over adolescents needs to be emphasized in interventions.

KeyWords: sexual behavior, family influences, premarital relationships with the opposite sex, Iranian youth, female university students.

تعداد ۱۴۰۰ دانشجوی مجرد بوده و میانگین سنی نمونه مورد بررسی ۲۱/۴ سال بود. حدود نیمی از دختران ارتباطات دوستی با جنس مخالف را گزارش کرده‌اند در حالی که کمتر از یک چهارم آن‌ها ارتباط پیشرفته‌تر (نوعی تماس جنسی) و حدود یک دهم نزدیکی کامل جنسی داشته‌اند. تحلیل آماری نشان داد کنترل سختگیرانه والدین در دوران بلوغ، نگرش آزادانه والدین و احترام کم به نظرات والدین، مهم‌ترین پیش‌بینی‌کننده‌های دوستی با جنس مخالف در سطح خانواده می‌باشند. هم‌چنین کنترل سختگیرانه والدین، جو نامناسب خانوادگی، نگرش آزادانه والدین و احترام کم به نظرات والدین پیش‌بینی‌کننده‌های مهم خانوادگی در نزدیکی جنسی با جنس مخالف قبل از ازدواج در بین دختران می‌باشند. اهمیت برخورداری از جو و روابط خوب خانوادگی و کنترل و نظارت متعادل والدین بر عملکرد نوجوانان در دوران بلوغ و هم‌چنین انتقال ارزش‌ها و اعتقادات توسط والدین به جوانان و بیان انتظارات از جوانان در مورد روابط قبل از ازدواج توسط والدین تأکید می‌گردد.

کلیدواژه‌ها: تأثیر خانواده، قبل از ازدواج، ارتباط با جنس مخالف، جوانان ایرانی، دختران دانشجوی

پیامدهای زندانی شدن والدین بر عملکرد تحصیلی فرزندان

Consequences of Parent Imprisonment on the Academic Achievement of Children

Y. Maroofi, Ph.D. ✉

✉ دکتر یحیی معروفی

استادیار دانشگاه بوعلی سینا

دریافت مقاله: ۸۸/۱۰/۸
دریافت نسخه اصلاح شده: ۸۹/۹/۱۷
پذیرش مقاله: ۸۹/۱۰/۲۰

Abstract

The main purpose of this research is to examine the consequences of the imprisonment of parents on the academic achievement of their children in the Iranian province of Kurdistan. Student academic achievements are compared before and six months after the incarceration of their parents. The statistical sample comprises 108 imprisoned parents and 155 of their children selected using the simple random sampling method. The instruments used to gather relevant data consist of a researcher-made questionnaire and a checklist.

چکیده:

هدف اصلی این مقاله بررسی پیامدهای زندانی شدن والدین بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان است. برای نیل به این هدف، عملکرد تحصیلی دانش آموزان دارای والدین زندانی (پدر یا مادر) در قبل از زندانی شدن و بعد از گذشت حداقل شش ماه از زندانی شدن مورد مقایسه قرار گرفت. جامعه آماری پژوهش را تمامی مجرمین زندانی استان کردستان که حداقل شش ماه از مدت زندانی خود را سپری کرده و دارای فرزند دانش آموزی که قبل از به زندان رفتن آنها در یکی از پایه های دوره ابتدایی، راهنمایی و متوسطه مشغول به تحصیل باشد، تشکیل می دهد.

✉Corresponding Author: Dept. of Education, Faculty of Literature, Buali Sina, Hamedan
Tel+9809183731816
Email: y.maroofi2007@gmail.com

✉نویسنده مسئول: همدان، دانشگاه بوعلی سینا، دانشکده ادبیات، گروه علوم تربیتی
تلفن: ۰۹۱۸۳۷۳۱۸۱۶
پست الکترونیکی: y.maroofi2007@gmail.com

Data were analyzed using the descriptive statistical indices and inferential statistics such as T, F and multivariable regression tests. Main findings are: (1) student academic achievement was lower after parents were imprisoned compared with the time before their imprisonment; (2) academic achievement of female students was found to be lower than that of the male students; (3) academic achievement of high school students was less than that of primary and middle (junior high) school students.

KeyWords: prison, consequences of imprisonment, parents, academic achievement, family.

نمونه آماری پژوهش را ۱۰۸ زندانی و ۱۵۵ دانش‌آموز تشکیل می‌دهند که با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شده‌اند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات را پرسشنامه والدین و چک لیست وضعیت تحصیلی دانش‌آموزان تشکیل داده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده از شاخص‌های آمار توصیفی و آزمون‌های آمار استنباطی شامل آزمون‌های F و رگرسیون چندگانه استفاده شده است. یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که زندانی شدن والدین بر وضعیت تحصیلی فرزندان تأثیر منفی داشته و این تأثیر بر عملکرد تحصیلی دختران بیش از پسران و بر عملکرد دانش‌آموزان دوره متوسطه به ترتیب بیش از دوره ابتدایی و راهنمایی بوده است. تأثیر متغیرهایی چون مدت زندانی شدن و نوع جرم زندانی در عملکرد تحصیلی فرزندان از لحاظ آماری معنادار نبوده است. بر مبنای یافته‌های پژوهش پیشنهاد شده، سازمان‌ها و نهادهای مسئول هنگام زندانی شدن فرد با اتخاذ تدابیر لازم، تلاش نمایند آسیب‌های ناشی از زندانی شدن فرد را در ابعاد اقتصادی، عاطفی، اجتماعی و آموزشی بر خانواده و به خصوص فرزندان، کنترل و به حداقل رسانند.

کلیدواژه‌ها: زندان، پیامدهای زندانی شدن، والدین، عملکرد تحصیلی، خانواده.

عوامل مؤثر در خوداثربمندی والدینی مادران کودکان ۲-۶ ساله*

Influencing Factors of Parental Self-Efficacy in Mothers of 2-6 Year-Old Children

K. Tahmassian, Ph.D. ✉

دکتر کارینه طهماسبیان ✉

استادیار پژوهشکده خانواده دانشگاه شهید بهشتی

A. Anari

آسیه اناری

مربی جهاد دانشگاهی واحد تربیت معلم

M. Fathabadi

محبوبه فتح‌آبادی

دانشجوی کارشناسی ارشد خانواده درمانی پژوهشکده خانواده

دریافت مقاله: ۸۹/۵/۱۶

دریافت نسخه اصلاح شده: ۸۹/۱۰/۲۰

پذیرش مقاله: ۸۹/۱۱/۱۲

Abstract

The aim of the present research is to examine factors influencing of parental self-efficacy in mother with 2-6 year-old children. The study is descriptive-post hoc. 350 mothers were selected from 15 kindergartens of 3 areas of Tehran by multistage sampling method. They completed Rosenberg's Self-esteem Scale, Parental Bonding Questionnaire, Parenting Stress Index, Sources of Social Support Scale,

چکیده:

هدف پژوهش حاضر، بررسی عوامل مؤثر در خوداثربمندی والدینی مادران کودکان ۲-۶ ساله است. این مطالعه در زمره مطالعات توصیفی - پس‌رویدادی قرار دارد. بدین منظور پس از انتخاب خوشه‌ای چندمرحله‌ای ۱۵ مهدکودک از سه منطقه شهر تهران، ۳۵۰ مادر به پرسش‌های پژوهش پاسخ دادند. از پرسشنامه عزت‌نفس روزنبرگ، پرسشنامه پیوند والدینی، شاخص استرس والدینی، مقیاس منابع حمایت اجتماعی، پرسشنامه اثربمندی مادرانه

* این مقاله برگرفته از پژوهشی است تحت عنوان "عوامل مؤثر در خوداثربمندی والدینی مادران کودکان ۲-۶ ساله شهر تهران" که با پشتیبانی مالی دانشگاه شهید بهشتی انجام شده است.

✉Corresponding author: Family Research Institute, Shahid Beheshti University, G. C., Tehran, Iran
Tel: +9821-22431814
Fax: +9821-29902368
Email: ktahmassian@yahoo.com

✉نویسنده مسئول: تهران، اوین، دانشگاه شهید بهشتی، پژوهشکده خانواده
تلفن: ۰۲۱-۲۲۴۳۱۸۱۴ دورنما: ۰۲۱-۲۹۹۰۲۳۶۸
پست الکترونیکی: ktahmassian@yahoo.com

Maternal efficacy Questionnaire and Preschool Behavior Checklist.

Stepwise regression analysis showed that parenting stress, behavioral problems in children, mother's self-esteem and parental stress subscale from parenting stress index, in four steps, could explain 32% of variance in maternal self-efficacy. Therefore, educational programs relevant to the mentioned factors can enhance maternal self-efficacy and prevent from children's psychological problems.

KeyWords: parental stress, parental bonding, social support, parenting self-efficacy, self-esteem, behavioral problems, mothers.

و فهرست رفتاری کودکان پیش‌دبستانی جهت جمع‌آوری داده‌ها استفاده شد.

نتایج تحلیل رگرسیون گام به گام نشان داد استرس والدینی، مشکلات رفتاری کودک، عزت نفس مادر و خرده‌مقیاس آسفتگی والدینی در شاخص استرس والدینی، در چهار گام، حدود ۳۲ درصد واریانس خوداثرمندی والدینی مادران را تبیین می‌کنند. لذا برنامه‌های آموزشی و پیشگیرانه با در نظر گرفتن این متغیرها می‌تواند سطح خوداثرمندی در مادران را افزایش داده و از ناسازگاری‌های بعدی پیشگیری کند.

کلیدواژه‌ها: استرس والدینی، پیوند والدینی، حمایت اجتماعی، خوداثرمندی والدینی، عزت نفس، مشکلات رفتاری و مادران.

اثربخشی برنامه فرزندپروری مثبت بر سلامت روان مادران کودکان مبتلا به اختلال بیش‌فعالی / کمبود توجه

The Effectiveness of Positive Parenting Program on the Mental Health of Mothers with Children Suffering from Attention Deficit/Hyperactivity Disorder

B. S. Jafari, M. A. ✉

بهناز سادات جعفری ✉

کارشناس ارشد مشاوره

R. Mosavi, Ph.D.

دکتر رقیه موسوی

استادیار گروه علوم تربیتی دانشگاه شاهد

A. Fathi Ashtiani, Ph.D.

دکتر علی فتحی آشتیانی

استاد روان‌شناسی بالینی دانشگاه علوم پزشکی بقیه ا...، مرکز تحقیقات علوم رفتاری

K. Khoshabi, Ph.D.

دکتر کنایون خوشابی

استادیار و روان‌پزشک دانشگاه علوم بهزیستی

دریافت مقاله: ۸۸/۶/۸

دریافت نسخه اصلاح شده: ۸۹/۸/۱۶

پذیرش مقاله: ۸۹/۱۰/۲۱

Abstract

The purpose of the present study was to examine the efficacy of stress coping skills training on parenting stress of mothers of children with attention deficit hyperactivity disorder (ADHD). Twenty four mothers that their children were diagnosed with ADHD were matched and randomly assigned to experimental and control groups.

چکیده:

هدف پژوهش حاضر، اثربخشی برنامه گروهی فرزندپروری مثبت بر سلامت روان مادران کودکان ۴ تا ۱۲ ساله مبتلا به اختلال بیش‌فعالی/ کمبود توجه است. در یک مطالعه شبه‌تجربی با استفاده از طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل، مادران ۲۰ کودک مبتلا به اختلال بیش‌فعالی/ کمبود توجه، به صورت در دسترس از دو مرکز درمانی وابسته به دانشگاه، انتخاب و به طور تصادفی به دو گروه آزمایش و کنترل تقسیم شدند.

✉Corresponding author: No. 2, Allahverdi, Alley, between karoon & Ghasredasht, malek-e- ashtar Jeyhoon, st. Azadi, 1st floor consulting center kanoon malek-e- ashtar.
Tel: +9802166370456
Email: hmf.jafari@gmail.com

✉ نویسنده مسئول: تهران، خیابان آزادی، خیابان جیحون، کوچه ا...وردی، پلاک ۲، کانون فرهنگی تربیتی مالک‌اشتر، طبقه اول، واحد مشاوره
تلفن: ۰۲۱۶۶۳۷۰۴۵۶
پست الکترونیکی: hmf.jafari@gmail.com

were randomly allocated to two experimental and control groups. The experimental group received a 8 sessions of instruction within the framework of a Positive Parenting Program. The subjects were assessed by General Health Questionnaire in 3 sections (before and after treatment and the follow-up). The collected data were then put to the Multivariate Covariance Analysis. Findings show that the instruction has caused significant mental health improvement in the experimental group compared to control group mothers. The positive parenting program was found effective for the mental health of the mothers who had children with attention deficit/hyperactivity disorder. Therefore, the program is recommended to be used for mothers of such children.

KeyWords: positive parenting program, mental health, attention deficit/hyperactivity disorder.

گروه آزمایش به مدت ۸ جلسه تحت آموزش برنامه گروهی فرزندپروری مثبت قرار گرفت. آزمودنی‌ها به وسیله مقیاس سلامت روان عمومی در ۳ مرحله (قبل از مداخله، بعد از مداخله و مرحله پی‌گیری) مورد ارزیابی قرار گرفتند. داده‌ها با استفاده از روش تحلیل کوواریانس چند متغیری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان دادند که اجرای برنامه آموزشی منجر به افزایش معنادار سلامت روان مادران گروه آزمایش در مقایسه با مادران گروه کنترل شده است. در نتیجه برنامه فرزند پروری مثبت در ارتقاء سلامت روان مادران دارای کودک مبتلا به اختلال بیش‌فعالی/ کمبود توجه، مؤثر است؛ لذا پیشنهاد می‌شود درمانگران از این روش برای کمک به این گروه کودکان استفاده نمایند.

کلیدواژه‌ها: شیوه فرزندپروری مثبت، سلامت روان، اختلال بیش‌فعالی/ کمبود توجه

بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس جهت‌گیری در رابطه جنسی*

Psychometric Examination of the Sexual Relationship Scale (SRS)

M. Heidari, Ph.D.

دکتر محمود حیدری ✉

استادیار گروه روان‌شناسی دانشگاه شهید بهشتی

Kh. Zalpour

خدیجه زال‌پور

کارشناس ارشد روان‌شناسی بالینی کودک

A. Molaii

اعظم مولائی

کارشناس ارشد روان‌شناسی بالینی کودک

دریافت مقاله: ۸۹/۶/۱۴

دریافت نسخه اصلاح شده: ۸۹/۱۰/۲۸

پذیرش مقاله: ۸۹/۱۱/۱۷

Abstract

Marriage is defined as a sexual, emotional and economic partnership that is socially and/or legally sanctioned. Sexual behavior is an important aspect of marital satisfaction. Sexual relationship can be communal, or exchangenal. The aim of this study is to evaluate the psychometric properties of sexual relationship scale.

چکیده:

ازدواج به عنوان رابطه عاطفی، جنسی و اقتصادی بین زن و مرد تعریف شده که مورد تأیید اجتماع، شرع و قانون است. رفتار جنسی، جنبه مهمی از کیفیت زندگی زناشویی است. هدف پژوهش حاضر بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس رابطه جنسی در نمونه ایرانی است.

* این پژوهش با استفاده از اعتبارات پژوهشی هسته مطالعات مقیاس-سازی و سنجش خانواده دانشگاه شهید بهشتی (Shahid Beheshti University, G. C.) به شماره قرارداد ۶۰۰/۸۱۱۷ مورخ ۱۳۸۸/۴/۳۱ انجام شده است.

✉ نویسنده مسئول: تهران، اوین، دانشگاه شهید بهشتی، پژوهشکده خانواده

تلفن: ۰۲۱-۲۹۹۰۲۴۲۹

پست الکترونیک: mahmood.heidari@gmail.com

✉ Corresponding Author: Family Research Institute, Shahid Beheshti University, G. C., Tehran
Tel: +9821-29902429
Email: mahmood.heidari@gmail.com

This research is a descriptive-correlational study with a random sampling of 121 couples to investigate the construct validity, 21 persons (10 females) with marital problems to examine the differential validity and 30 persons (15 females) for test-retest reliability. The sum of samples is 293. Original Sexual Relationship Scale (24 items) and Sexual Relationship Subscale from ENRICH Questionnaire (10 items) were administered. Collected data were analyzed using exploratory factor analysis, MANOVA, Pearson Correlation, and Chronbach Alpha. Exploratory factor analysis supported a 3-factor (17 items from 24 original items) solution namely "communal orientation," "exchangenal orientation," and "demand". MANOVA shows a significant difference ($p < 0.001$) between the normal group and the group suffering from marital problems in "exchangenal orientation". Correlation between "communal orientation" and sexual relationship scale from ENRICH questionnaire was found to be 0.92. The results provide further support for the differential, and convergent validity of the SRS. Chronbach's Alpha for the factors ranged from 0.81 to 0.90. Test-retest reliability was between 0.92 and 0.96, supporting the reliability of the SRS. The 17-item SRS was found a useful scale for research on marital satisfaction, for professionals to help those in need choose an appropriate marriage therapy method.

KeyWords: sexual relationship, couples, communal orientation, exchange-nal orientation, demand.

در مرحله بررسی روایی سازه، نمونه پژوهش شامل ۱۲۱ زوج عادی است که با روش خوشه‌ای تک مرحله‌ای انتخاب شدند. در مرحله بررسی روایی توافقی و پایایی نیز به ترتیب ۲۱ نفر (۱۰ زن و ۱۱ مرد) واجد مشکلات زناشویی و ۳۰ نفر (۱۵ زن و ۱۵ مرد) با روش در دسترس و داوطلبانه انتخاب و ابزار پژوهش بر روی آنها اجرا شد. داده‌های جمع‌آوری شده با روش‌های آماری تحلیل عوامل اکتشافی، تحلیل واریانس چند متغیره، ضریب همبستگی پیرسن و آلفای کرونباخ مورد بررسی قرار گرفتند.

نتایج تحلیل عاملی اکتشافی داده‌های جمع‌آوری شده نشان داد که ۱۷ ماده از مقیاس بر روی سه عامل جهت‌گیری مشارکتی، جهت‌گیری مبادله‌ای و توقع بار عاملی دارند. مقایسه گروه واجد مشکلات زناشویی با گروه عادی نشان داد که گروه واجد مشکلات زناشویی به‌طور معناداری در جهت‌گیری مبادله‌ای بالاتر از گروه افراد عادی هستند. همبستگی عامل جهت‌گیری مشارکتی با مقیاس روابط جنسی از پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ ۰/۹۲ است. این نتایج مؤید روایی سازه، افتراقی و توافقی مقیاس رابطه جنسی است. نتایج نشان دادند که مقیاس رابطه جنسی از همسانی درونی (۰/۸۱ تا ۰/۹۰) و پایایی (۰/۹۲ تا ۰/۹۶) مطلوبی برخوردار است. مقیاس ۱۷ ماده‌ای روابط جنسی در پژوهش‌های مربوط به رضایت زناشویی کاربرد دارد و می‌تواند در موقعیت‌های مشاوره‌ای و انتخاب روش‌های زوج‌درمانی مناسب مفید باشد.

کلیدواژه‌ها: رابطه جنسی، زوجین، جهت‌گیری مشارکتی، جهت‌گیری مبادله‌ای، توقع